

18. december 2008

NORDSØ-INDTÆGTER GIVER PLADS TIL INVESTERINGSLOFT

Resumé: *Statens indtægter fra Nordsøen forventes at blive ca. 34½ mia. kr. i 2008. Det er 8 mia. kr. mere end forventet i regeringens 2015-plan. AE foreslår, at de ekstra oliemilliarder placeres i en oliefond til nye offentlige investeringer i renere teknologi, vedvarende energi, grøn transport og uddannelse. Den kraftigt faldende oliepris i andet halvår af 2008 bør ikke skygge for, at en oliefond aldrig har været mere relevant. Faktisk er råderummet fra Nordsøindtægterne 6 mia. kr. højere i Finansministeriets nye konvergensprogram baseret på Det Internationale Energiagenturs novemberprognose sammenlignet med 2015-planen. Det ekstra råderum svarer til, at man kan foretage investeringer i dag på ikke mindre end 315 mia. kr.*

Indtægterne fra Nordsøen i 2008 skønnes i Finansministeriets Økonomiske Redegørelse fra december 2008 at være 8,1 mia. kr. højere end forventet i regeringens 2015-plan fra august 2007. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Skatteindtægter fra Nordsøen i 2008

	Mia. kr.
1. 2015-planen august 2007	26,5
2. Økonomisk Redegørelse, december 2008	34,6
3. Forskel (2-1)	8,1

Kilde: AE pba. regeringens 2015-plan (august 2007) og Finansministeriets Økonomisk Redegørelse (december 2008).

AE foreslår, at de ekstra milliarder placeres i en oliefond til offentlige investeringer i renere/energibesparende teknologi, vedvarende energi, grøn transport og uddannelse, som er kendetegnet ved ikke at være permanente udgifter. Olieressourcerne ventes at slippe op om 30-40 år. Ved at olieindtægterne placeres i en fond og investeres frem for at bruge indtægterne på skattelettelser og forbrug, sikrer man, at ikke kun nuværende generationer, men også fremtidige generationer får gavn af denne midlertidige indtægtskilde. Norge har netop en sådan oliefond.

Der er stor usikkerhed om indtægterne fra Nordsøen de kommende årtier. Dels er olieprisen en svær størrelse at skønne over. Det viser de kraftige og uforudsigelige olieprissving det seneste år. Dels er der usikkerhed om udviklingen i dollarkursen samt olieproduktionen, der kan påvirkes af ny tek-

nologi til udvinding. Alle forhold har betydning for hvor mange milliarder, der kan lægges i statskassen.

For olieprisens langsigtede udvikling har det været kutyme at anvende den seneste olieprisprognose fra Det Internationale Energi Agentur (IEA) og så lade det danne grundlag for beregningen af det finanspolitiske råderum. IEA offentliggjorde i november 2008 deres seneste prognose til 2030, hvor skønnet for den reale råoliepris er opjusteret med ca. 70 \$ pr. tønde i forhold til IEA-prognoserne fra hhv. 2006 og 2007.

Tabel 2. Langsigtede olieprisantagelse i diverse IEA-publikationer

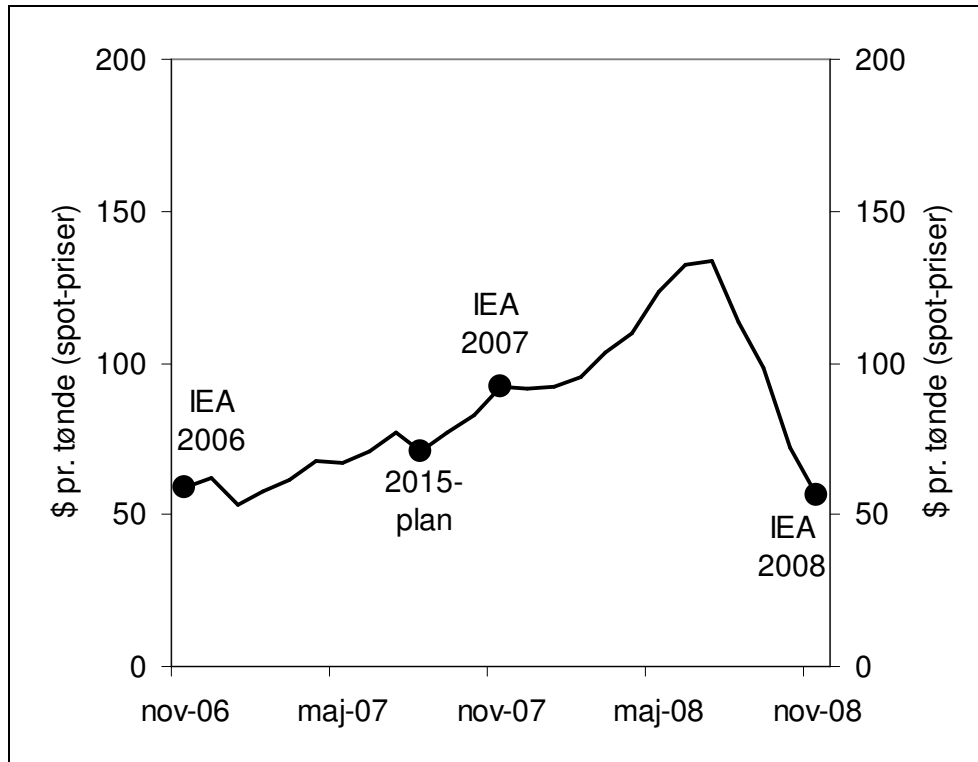
\$ pr. td. (2008-priser)	2015	2030
IEA 2006	54	62
IEA 2007	60	65
IEA 2008	108	135

Kilde: AE pba. Det Internationale Energiagenturs oliepris-prognoser 2006, 2007 og 2008, regeringens 2015-plan og Konvergensprogrammer.

Givet at olieprisen faldt kraftigt fra juli 2008, må det i høj grad forventes, at olieprisfaldet er indarbejdet i IEAs seneste november-prognose. I regeringens Konvergensprogram fra december 2008 ses imidlertid bort fra IEAs oliepris-prognose fra november 2008. I stedet anvendes IEA's 2007-prognose ifølge regeringen af "forsigtighedshensyn"¹. Det på trods af, at olieprisen lå væsentlig højere, da IEA's 2007-prognose blev offentliggjort sammenlignet med olieprisen, da 2008-prognosen blev offentliggjort. Det fremgår af figur 1.

¹ Af regeringens konvergensprogram side 11 og 76 fremgår det: "Det Internationale Energi Agentur (IEA) har således i november 2008 udgivet en ny prognose, hvor skønnet for den reale råoliepris er opjusteret med 60-80 pct. i forhold til IEA-prognosen fra 2007. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator styrkes med ca. 0,2 pct. af BNP, hvis den nye IEA-prognose lægges til grund for fremskrivningen i konvergensprogrammet. På baggrund af det store fald i olieprisen siden sommeren 2008 og de aktuelle spotpriser på under 50\$ pr. tønde, er det imidlertid af forsigtighedshensyn valgt at lægge IEA-prognosen fra 2007 til grund for KP08-forløbet...I forløbet er indregnet, at højere oliepriser isoleret set øger tilskyndelsen til effektiv energianvendelse, og derigennem reducerer provenuet fra energiafgifterne...Der er ikke indregnet ændringer i produktionsprognosen som følge af den højere oliepris".

Figur 1. Faktisk oliepris gennem to år og tidspunkt for offentliggørelse af diverse prognoser.

Kilde: Energistyrelsen og offentliggørelsestidspunkter for hhv. Det Internationale Energiagenturs oliepris-prognoser 2006, 2007 og 2008 samt regeringens 2015-plan

Olie- og gasudvindingen i Nordsøen giver to cifrede milliardindtægter til statskassen, men den varige råderumsvirkning er betydeligt mindre pga. udtømning af olie- og gasreserven på langt sigt.²

Råderummet for Nordsøindtægterne er øget i forhold til 2015-planen, når man indregner ændret dollarkurs, olieproduktion samt oliepris. Anvendes IEAs prognose fra november 2008, er råderummet fra Nordsøindtægterne isoleret set øget fra 5,5 mia. kr. til 11,5 mia. kr., svarende til en råderumsforbedring på 6 mia. kr. Det fremgår af tabel 3.

² Som tommelfingerregel gælder, at en stigning i olieprisen på 10 dollar pr. tønde forbedrer den offentlige saldo med knap 5 mia. kr. Den varige råderumsvirkning er betydeligt mindre, pga. udtømning af olie- og gasreserven på langt sigt. En permanent stigning i råolieprisen på 10 dollar pr. tønde ved uændret dollarkurs styrker den finanspolitiske holdbarhed med ca. 1¼ mia. kr. (0,1 pct. af BNP). Kilden til disse tommelfingerregler er Finansministeriets *Økonomisk Redegørelse* (februar 2008) side 146 og *Mod nye mål – Danmark 2015, Teknisk baggrundsrapport* (december 2007) side 20 samt Energistyrelsen (juni 2008), *Danmarks olie- og gasproduktion* side 56 pba Skatteministeriets beregninger.

Tabel 3. Råderum fra Nordsøindtægter, mia. kr.(2008-niveau)

	Mia. kr.
1. 2015-plan (baseret på IEAs 2006-prognose)	5,5
2. Konvergensprogram 2008 (baseret på IEAs 2007-prognose)	6,2
3. Konvergensprogram 2008 (baseret på IEAs 2008-prognose)	11,5

Anm.: Der er anvendt en vækstkorrigeret realrente som diskontering på 1,9 pct. svarende til Finansministeriets antagelse.

Kilde: AE pba. indtægterfremskrivninger i Danmarks Konvergensprogram 2008 side 76 figur A2.1b og Finansministeriet *Mod nye mål – Danmark 2015, Teknisk baggrundsrapport* (december 2007) side 93 figur 4.12a.

I beregningen af det ekstra råderum er det forsigtigt antaget, at oliereserverne er udtømt i 2045, og at der derfor ikke er nogen Nordsøindtægter derefter. Hvis ny teknologi fortsat bevirker en opskrivning af oliereserverne, vil det ekstra råderum ift. med 2015-planen være endnu større.

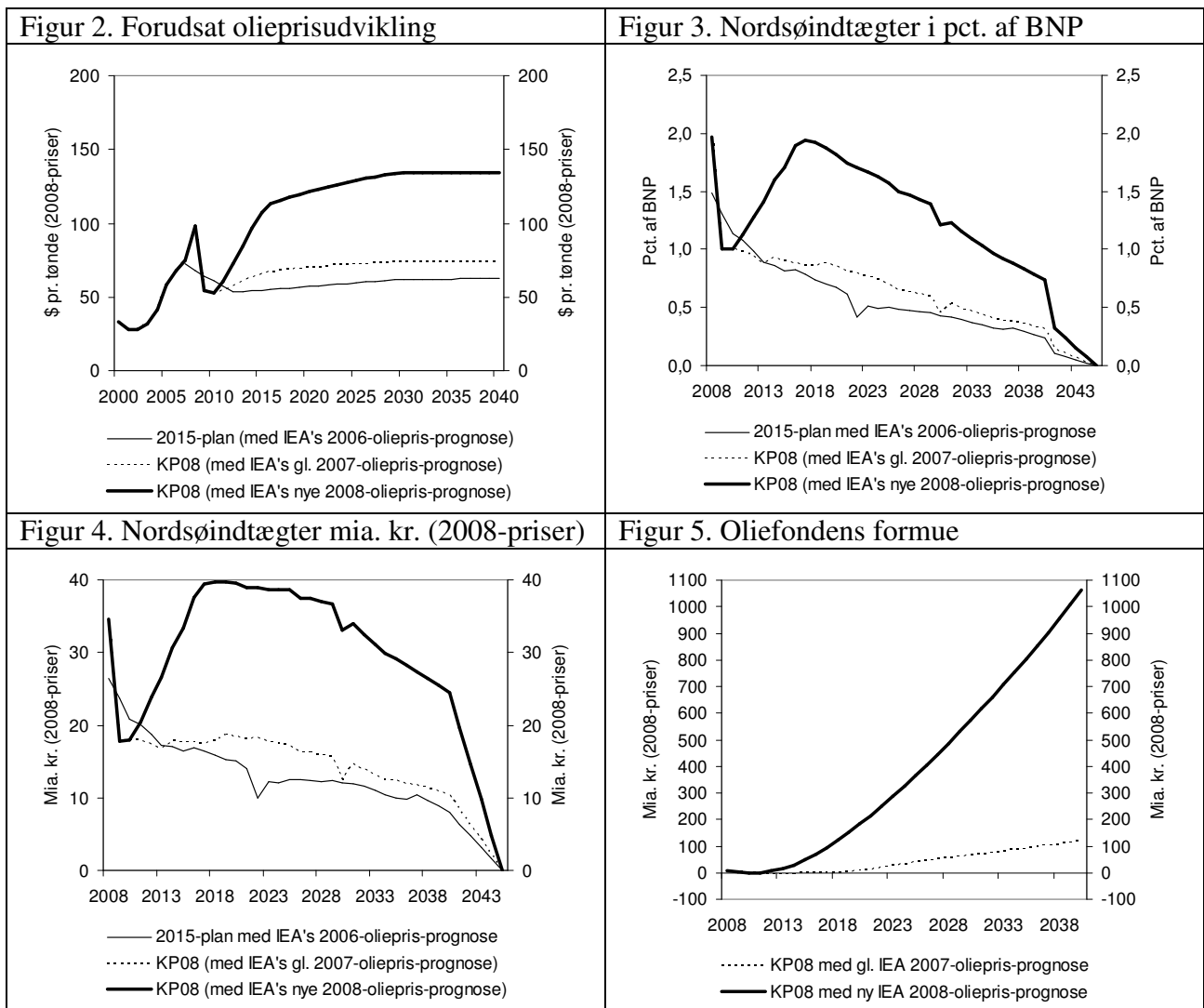
Regeringen anvender imidlertid IEAs 2007-prognose, hvilket betyder, at råderummet som følge af Nordsøindtægterne blot øges med 0,8 mia. kr. sammenlignet med 2015-planen, som er baseret på IEAs 2006-prognose. Det fremgår af tabel 3. Regeringen skriver imidlertid, at ændret oliepris – dvs. fra IEAs 2006-prognose til 2007-prognose – ikke har påvirket den finanspolitiske holdbarhed. Det skyldes, at regeringen samtidigt indregner, at højere oliepriser reducerer energiforbruget og derigennem reducerer indtægterne fra energiafgifter. Derimod indregnes ikke, at det i højere grad kan betale sig at øge olieproduktionen/udvindingsgraden, når olieprisen er højere.

I figur 2 er vist de langsigtede olieprisantagelser og i figur 3-4 er vist de dertilhørende Nordsøindtægter målt i henholdsvis pct. af BNP og mia. kr. (2008-priser). Figurerne illustrerer, hvor afgørende regeringens valg af ikke at bruge den seneste IEA-prognose er for de skønnede Nordsøindtægter og derved for den finanspolitiske holdbarhed.

Figur 5 illustrerer udviklingen i en dansk oliefonds størrelse, hvis alle de forventede årlige skatteindtægter fra Nordsøen akkumuleres og forrentes med en realrente på 3,9 pct. svarende til Finansministeriets antagelse i sin 2015-fremskrivning³.

³ Størrelsen af en dansk oliefond vil udover udviklingen i statens årlige indtægter fra Nordsøen også afhænge af hvor stor en andel af statens årlige indtægter, der overføres til fonden, hvordan oliefondens midler forrentes, samt profilen for hvornår og hvor stor en del af fondens formue, man bruger.

Det ses, at de akkumulerede årlige skatteindtægter fra Nordsøen skønnes at være over 1.000 mia. kr. i år 2040, når IEAs 2008-prognose anvendes. Til sammenligning indeholder Norges oliefond allerede i dag ca. 2.000 mia. kr. Af figur 4 fremgår det også, at overskuddet i fonden vil være nul frem til 2011 – når man kun indregner ekstrairndtægterne, der ligger udover de skønnede indtægter i 2015-planen. Efter 2011 tager overskuddet i fonden fart. Anvendes IEAs 2007-prognose, svarende til regeringens ”forsigtigheds”-antagelse, vil der først fra 2018 være overskud i fonden, hvis man alene indregner ekstrairndtægterne i forhold til 2015-planen.

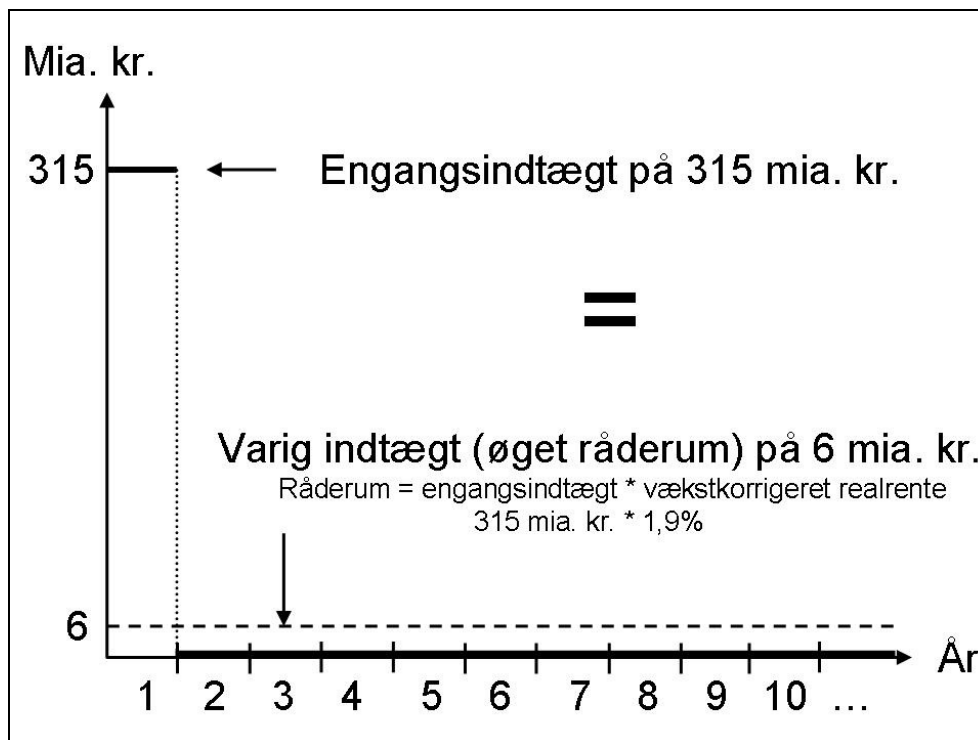

Kilde: AE pba. regeringens 2015-plan og Konvergensprogrammer.

Råderumsvirkning er dog en hypotetisk størrelse, hvor man omregner olieindtægter år for år til en fast årlig indtægt i al fremtid fra og med i dag, dvs. en såkaldt annuitet. Omregningen fra råderum til indtægter i dag afhænger således af den diskonteringsfaktor, som benyttes, nemlig den nominelle rente fratrukket nominelle BNP-vækst (også kaldet den vækstkorrigerede real-

rente). I Finansministeriets 2015-plan antages den vækstkorrigerede rente til 1,9 pct. Omregningen fra råderum på 6 mia. kr. til en engangsindtægt i dag sker ved at dividere 6 mia. kr. med de 1,9%, hvorved man finder, at de ekstra Nordsøindtægter, der er i forhold til 2015-plan, når IEAs 2008-prognose anvendes, svarer til et engangsbeløb i hånden på 315 mia. kr. i dag. Det fremgår af figur 6.

Figur 6. Varig indtægt på 6 mia. kr. = engangsindtægt på 315 mia. kr. i dag.

Kilde: AE pba. Finansministeriets Økonomisk Redegørelse, december 2008 og Mod nye mål – Danmark 2015, teknisk baggrundsrapport, december 2007.